לא יהו כהנים זכאין בעורה ת"ל [1]עור העולה מ"מ עור העולה אין לי אלא עור העולה עורות קדשי קדשים מנין ת"ל עור העולה [א] אשר הקריב יכול שאני מרבה אף קדשים קלים ת"ל עולה מה עולה קדשי קדשים אף כל קדשי קדשים [א]רבי ישמעאל אומר עור העולה אין לי אלא [ב] העולה עורות קדשי קדשים מנין ודין הוא ומה עולה שלא זכו בבשרה זכו בעורה קדשי קדשים שזכו בבשרן אינו דין שזכו [ג] בעורן מזבח יוכיח שזכה בבשר ולא זכה בעור מה למזבח שכן לא זכה במקצת תאמר בכהנים שזכו במקצת הואיל וזכו במקצת זכו [ד] בכוליה רבי אומר כל עצמו [ה] לא הוצרכנו אלא לעור העולה בלבד שבכל מקום העור מהלך אחר הבשר [א]פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין הן [ו] ועורותיהן [נשרפין] עמהן חטאת ואשם וזבחי שלמי ציבור מתנה לכהן רצו מפשיטין אותן לא רצו אוכלין אותן ע"ג עורן קדשים קלים לבעלים רצו מפשיטין אותן [ז] רצו אוכלין אותן על גב עורן אבל עולה נאמר בה [2]והפשיט את העולה ונתח אותה לנתחיה יכול לא יהו הכהנים זכאין בעורה ת"ל [1]עור העולה אשר הקריב [ח] לו יהיה פרט לטבול יום [ט] (ומחוסר כיפורים) ואונן שיכול לא יזכו בבשר שהוא לאכילה יזכו [י] בעור שאינו לאכילה ת"ל לו יהיה פרט למחוסר כיפורים וטבול יום ואונן ות"ק נמי תיפוק לי מדינא [ג]מילתא דאתיא בקל וחומר טרח וכתב לה קרא ורבי ישמעאל האי אשר הקריב מאי עביד ליה פרט לטבול יום ומחוסר כיפורים ואונן ותיפוק ליה מלו יהיה רבי ישמעאל לטעמיה [ג]דאמר רבי יוחנן משום רבי ישמעאל נאמר בעולה לו יהיה ונאמר באשם [3]לו יהיה מה להלן עצמותיו מותרין אף כאן עצמותיו מותרין מופני דאי לא מופני איכא למיפרך מה לאשם שכן בשרו מותר לו יהיה קרא יתירא הוא: **מתני'** [ב]כל הקדשים שאירע בהן פסול קודם להפשיטן אין עורותיהן לכהנים לאחר הפשיטן עורותיהן לכהנים [ז]אמר רבי חנינא סגן הכהנים מימי לא ראיתי עור שיוצא לבית השריפה [ט]אמר רבי עקיבא מדבריו למדנו שהמפשיט את הבכור ונמצא טריפה שיאותו הכהנים בעורו ⊙ וחכמים אומרים אין [י]לא ראינו [יא] ראיה אלא [ג]יצא לבית השריפה: **גמ'** כל שלא זכה המזבח בבשרה לא זכו הכהנים בעורה ואע"ג דאפשטיה לעור קודם זריקה מני רבי אלעזר ברבי שמעון היא דאמר אין הדם מרצה על העור בפני עצמו אימא סיפא כל הקדשים שאירע בהן פסול קודם הפשיטן אין עורותיהן לכהנים לאחר הפשיטן עורותיהן לכהנים אתאן לרבי דאמר הדם מרצה על העור בפני עצמו רישא רבי אלעזר ברבי שמעון סיפא רבי אמר אביי מדסיפא רבי היא רישא נמי רבי היא ומודה רבי [ד]שאין הפשט קודם זריקה רבא אמר מדרישא ר"א ברבי שמעון סיפא נמי ר"א בר"ש מאי [יב] קודם הפשט

לא יזכו בעורה: **אשר הקריב.** כל הקרבנות במשמע: **שזכה בבשר** [יג]. באימורים: **שכן לא זכה במקצת.** עורות שלא מצינו עור למזבח: תאמר בכהנים שזכו במקצת. בעור העולה: **כל עצמו כו'.** אין לנו להביא ראיה לשאר עורות מעולה [יד] שפרט בה הכתוב לבדה מפני שלא הוצרכנו ללמוד על שאר עורות מה תהא עליהן אלא על של עולה בלבד: **ועורותיהן עמהן.** כדכתיב ואת [טו] הפר ואת עורו וגו': **רצו מפשיטין** [טז]. שהרי לא הצריכו להפשיט ונתנו לכהן כמות שהן כדכתיב כחטאת כאשם תורה אחת וגו': **נאמר בה והפשיט.** והבשר למזבח ועל העור שהזקיקו להפשיט לא אמור מה תהא עליו ולמזבח אינך יכול להביאו (זה) דבהדיא [יז] פרט לך הקטר באברים מופשטין ולא פרט לך העור עמהן: **לו יהיה.** רישיה דקרא [יח] המקריב את עולת איש ועליה קאי לו יהיה: **פרט לאונן כו'.** דלא חזי להקרבה: **שיכול לא יזכו בבשר.** כלומר אע"פ שנתמעטו מלחלוק בבשר מלאכול [יט] לערב הוצרכו למעטן מן העורות [כ]: **שיכול לא יזכו בבשר.** מפני שהוא ראוי [כא] לאכילה והן אינן ראוים לאכילת [כב] היום: **מדינא.** כי היכי דנפקא ליה לרבי ישמעאל ולמה לי קרא לעורות קדשי קדשים: **אשר הקריב.** דיליף ת"ק מיניה עורות קדשי קדשים מאי עביד ליה: **תיפוק ליה מלו יהיה.** כדנפקא ליה לרבי: **רבי ישמעאל לטעמיה.** דדריש לו יהיה לדרשא אחריתי: **קרא יתירא הוא.** דמצי למכתב עור העולה אשר הקריב לכהן ולשתוק: **מתני' אין עורותיהן לכהנים.** אלא נשרפים עם עורן: **לא ראיתי עור יוצא** [כג] **לשריפה.** משהופשט. הכי מפרש לה בגמ' [קד.]: **ונמצא טריפה.** ואפילו שפסול זה היה בו קודם הפשט הואיל ולא ניכר עד לאחר הפשט יאותו הכהנים בעורו: **אין לא ראיתי ראיה.** שמא לא אירע בימיו שימצא טריפה אחר הפשט ואם אירע ושרפוהו הוא לא ראה: **אלא יצא לבית השריפה.** הואיל וקודם הפשט הוה ביה [כד]: **גמ'** ה"ג בגמ' **כל שלא זכה המזבח בבשרה לא זכו הכהנים בעורה ואע"ג דאפשטיה לעור קודם זריקה.** ול"ג כל שאין לו בבשר [כה] דההיא מאי בעיא לענין דם מרצה על העור הא ההיא בכהן טמא קאמר. אלא רישיה [כו] דהך דלעיל מהך נקט ואותיב (א) הכי קתני רישא כל שלא זכה המזבח בבשרה כגון שאירע בו פסול קודם זריקה דלא היה לה [כז] לבשר שעת היתר למזבח לא זכו הכהנים בעורה ולא פליג בין שהופשט קודם הפסול בין לא הופשט. אלמא אע"ג דאפשטיה לעור קודם זריקה ונפסל הבשר ואח"כ זרק קאמר דלא זכו בעורה: **מני ר' אלעזר בר' שמעון היא דאמר.** לקמן (קד.) אין הדם מרצה על עור חלוץ בפני עצמו בלא בשר כגון אם נפסל הבשר ואין הדם מרצה עליו אף העור לא יצא מידי מעילה להיות ניתר לכהנים [כח] אחר הפשטן: **עורותיהן לכהנים.** ואפילו אירע פסול זה קודם זריקה: **אתאן לרבי.** דפליג עליה דרבי אלעזר לקמן (שם) ואמר הדם מרצה על עור חלוץ בפני עצמו בלא הרצאת בשר: **ומודה רבי שאין הפשט קודם זריקה.** אע"ג דאמר הדם מרצה על העור בפני עצמו היכא דאיתרמי דאיפשט קודם זריקה, מודה הוא שאין כהנים [כט] רגילין בכך שאסור לשהות הדם כל כך הלכך [ל] נמי דקתני כל שלא זכה המזבח בבשרה לא זכו הכהנים בעורה טעמא משום דפסול דקודם זריקה קודם הפשט הוא [לא] ומיהו היכא דאיתרמי דהפשיט קודם זריקה ונפסל אחר הפשט אע"פ שלא זכה מזבח בבשר יזכו הכהנים בעורה ומשנתינו דברה בהוה: **קודם שנראו להפשט.** [לב] קודם זריקה אין עורותיהן לכהנים ואפי' הופשט ואח"כ נפסל וכל שכן כשהוא עם הבשר דאין דם מרצה על העור בלא בשר: **לאחר שנראו להפשט.** דהיינו לאחר זריקה עורותיהן לכהנים ואפי' עורו [לג] עם הבשר כשנפסל כדקאמר רבי אלעזר דכיון שנזרק הדם והורצה בשר שעה אחת יפשיטנו ועורו לכהנים: **על העור בפני עצמו.** אם הופשט ונפסל הבשר קודם זריקה וזרק הדם הותר העור דקסבר רבי אין עור פסול אלא הנפסל עם הבשר אבל הופשט קודם פסולו אפי' [לד] קודם זריקה אתיא זריקה ושריא ליה וכל שכן [לה] אחר הפשט ואחר זריקה אבל אם קודם הפשט נפסל ואפילו אחר זריקה הרי הוא כבשר:

ומודה רבי שאין הפשט קודם זריקה. משמע הכא דלכ"ע היכא דנולד פסול קודם הפשט וקודם זריקה אין הדם מרצה על העור ותימה דבסוף הגוזל קמא (ב"ק דף קיא.) אמר גבי נתן אשם ליהויריב וכסף לידעיה דאם קדמו בני יהויריב והקריבו את האשם זכו במה שבידם ופריך למאי חזי אשם פסול הוא אמר רבא לעורו והשתא עורו גופיה הא לא חזי דהיינו קודם הפשט וזריקה דתחלת הבאתו בפסול וי"ל דהתם [לו] לאחר שחיטת האשם יכול להביא כסף קודם זריקה קרינא ביה מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו כיון דעדיין לא נכפר [לז] הלכך לא חשיב פסול דקודם זריקה ומיהו קשה כיון דאיכא הפסול בידם [לח] מה לי קודם זריקה ומה לי לאחר זריקה וי"ל דהוי כמו שנמצא טריפה דבני מעיים לרבי חנינא סגן הכהנים הואיל ולא הוכר פסולו קודם הפשט לרבי וקודם זריקה לרבי אלעזר מרצה על העור (הג"ה) [טל] וקשה דתניא בתוספתא דפסחים הביא את אשמו קודם גזילו לא יהא אחר ממרס בדמו עד שיביא גזילו אלא תעובר צורתו ותצא לבית השריפה אלמא אין תקנה להביא הגזל קודם [מ] שנשחט ואין לומר היינו מדרבנן הא [מא] תניא בסיפא גבי מצורע (לעיל) [מב] (דף ה) [ז] הקדים חטאתו לאשמו לא יהא אחר ממרס בדמו אלא תעובר צורתו ותצא לבית השריפה ומהכא מוכח פ' קמא דמנחות (דף ה.) יש מחוסר זמן לבו ביום ואע"ג דמן התורה פסול צריך עבור צורה כדתניא פרק כיצד צולין (פסחים דף פ) [ח] כל שפסולו בגופו ישרף מיד בדם ובבעלים תעובר צורתו ופסולו [מג] בגופו הוי כמו פיגול וטריפה ונבלה אבל הקדמה לא. ברוך:

עין משפט
נר מצוה

מה א מיי' פ"ה מהל' מעה"ק הלכה יח:

מו ב מיי' שם הלכה כ:

מז ג מיי' פ"ג מהלכות בכורות הלכה י ופרק יט מהלכות פסה"מ הלכה ט ועיין טוש"ע יו"ד סי' שז סע' ג:

מח ד מיי' פ"ה מהל' מעה"ק הלכה יח:

תורה אור השלם

1. וְהַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֶת עֹלַת אִישׁ עוֹר הָעֹלָה אֲשֶׁר הִקְרִיב לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה: ויקרא ז, ח
2. וְהִפְשִׁיט אֶת הָעֹלָה וְנִתַּח אֹתָהּ לִנְתָחֶיהָ: ויקרא א, ו
3. כַּחַטָּאת כָּאָשָׁם תּוֹרָה אַחַת לָהֶם הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יְכַפֶּר בּוֹ לוֹ יִהְיֶה: ויקרא ז, ז

מוסף רש"י

עורות קדשי קדשים מנין. עורות חטאות ואשמות וקרבנות ציבור שמתחלקין עורות קדשי הקדשים לכהנים: ת"ל **עור העולה אשר הקריב.** וילפינן בזבחים מעולה כל עורות קדשי קדשים (פסחים נז.) **ונאמר באשם לו יהיה.** כחטאת כאשם תורה אחת להם הכהן וגו' לו יהיה (לעיל פו.) **מה להלן עצמותיו מותרין.** לעשות מהן כלים. אני שמעתי שהרי נאכל לכהנים ונותר בעצמות לא שייך אלא בדבר הנאכל (לעיל צח.). **או:** בעצמות שאין בהם מוח דשריין אפי' לקתא דסכינא ואשם דעצמותיו מותרים שהרי בשרו מותר ואין איסור נותר חל עליהם דאין נותר חל אלא על זבח הראוי לאכילה כדאמרינן בפסחים העצמות והגידין ישרפו לששה עשר והוינן בה אי דלית בהו מוחא ליסדינהו אלמא היכא דאין ראוי לאכילה אין נותר חל בו (מנחות פג. מכת"י) **אף כאן.** אפילו עולה אע"ג דכולה כליל, עצמותיו מותרין. והאי דנקט אשם טפי משום דמכל חד מייתי חדא דרשא, ועוד באשם כתיב הוא לאחר הקטרת אימורים ומשמע הוא אשם ולא עצמותיו אשם (מנחות שם) **לו יהיה קרא יתירא הוא.** דמצי למיכתב עור העולה אשר הקריב לכהן יהיה (לעיל פו.):

ליקוטים

והלכתא כדברי חכמים בשר בקבורה והעור בשריפה. בכור בעל מום מותר להאכילו לגוים ולכלבים שנאמר כצבי וכאיל כו'. במה דברים אמורים בבכור שנשחט ונמצא כשר, אבל בכור שמת או נשחט ונמצא טריפה אסור להאכילו לגוים ולכלבים דכל היכא דלא קרינא ביה תאכלנו לא קרינא ביה כצבי וכאיל להתירו לגוים ולכלבים כו'. תדע שכן הוא שאל"כ קשיא דר' עקיבא אדר' עקיבא שהרי ר"ע אומר בבכורות (לב ע"ב) דבכור בעל מום מאכילין אותו לגוים, ואילו במסכת זבחים פ' טבול יום שנינו שר"ע אומר שהשוחט בכור בעל מום בגבולין ונמצא טריפה שיאותו הכהנים בעורו ומשמע ולא בבשרו, הרי למדת שמאחר שנמצא טריפה דלא קרינא ביה תאכלנו שלא יהנו בבשרו להאכילו לגוים. וכן פירש רבינו שלמה שלא התיר ר"ע אלא לעורו ולא בשרו, וגרס שם אמר רבי חייא הלכה כר"ע ואף ר"ע לא אמר אלא כשהתירו מומחה אבל לא התירו מומחה לא. ויש ספרים שגורסין שם אחר כך והלכה כדברי חכמים בשר בקבורה ועור בשריפה, ורש"י אינו גורס שם אלא והילכתא כדברי חכמים ולא קאי אבכור בעל מום שדיבר בו ר"ע שמזה פסקינן הלכה שיאותו, אבל קאי אעור קדשי מקדש וארישא קאי דא"ר חנינא סגן הכהנים מימי לא ראיתי עור שיוצא לבית השריפה וחכמים אומרים אין לא ראינו ראיה אלא יצא לבית השריפה (סמ"ג עשין רל"ב): ומה שכתב מר דרש"י לא גריס הילכתא כחכמים, ברשות מורי לא כי אלא לא (גבי) [גריס] בשר בשריפה ועור בקבורה כדאיתא בסמ"ג, ומפרש סמ"ג טעמיה דס"ל הילכתא כחכמים דפליגי אדר' חנינא אבל לעולם הלכתא כר' עקיבא, כן דעת סמ"ג. ותמהתי עליו היאך יתכן זה כיון דר' עקיבא מעדותו של ר' חנינא [הוא] דקא יליף מינה, אם נתרועע היסוד נפל הבניין. אבל הפי' (המא') [המחוור] במה שפרש"י דדעת רש"י דלא גריס שריפה בקדשי הגבולין כגון בכור בעל מום, דעליה קאי ר' עקיבא, אלא בקדשי מקדש, הילכך גריס סתמא הלכתא כחכמים, (ועוד דבשר) [ועור ובשר] בקבורה. וכל זה כבר כתבתי למר בקיצור מדברי הרא"ש (פ"ה דבכורות סוף סי' ב') אלא בתשובת ר"י משמע דר"ת עשה לו קרנים בסדרו אבל לא נודע למה, מאיזה טעם לא נדרוש ליה להאי פיסקא דהלכתא כחכמים (שו"ת מהרי"ל החדשות סימן קכז):

מסורת הש"ס

א) ת"כ צו פ"ט ה"ג ואילך כה"ע, ב) [פסחים יח: וש"נ], ג) לעיל פו., ד) עדיות פ"ב מ"ב, ה) [ע' תו' לקמן קד. ד"ה א"ר עקיבא], ו) [כתובות כג.], ז) מנחות ה., ח) [צ"ל דף פב: וכן איתא שם לד:].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ה"ג וכו' ואותיב הכא קתני:

גליון הש"ס

[מתני' וחכמים אומרים וכו' אלא יצא לבית השריפה. עי' שבועות דף יא ע"ב בתוס' ד"ה משום עולה וכו']:

שינויי נוסחאות

א] תיבות עור העולה נמחקות (*ש"מ): ב] עור העולה (*ש"מ): ג] שיזכו (*ש"מ): ד] יזכו בכולן (ש"מ): ה] בש"מ עצמנו. וכן תיקן ברש"י: ו] הן נשרפין ועורותיהן עמהן כצ"ל (*ש"מ, והגי' בפנים הוא מהל"ק: ז] לא רצו (כי"מ. ובדלעיל): ח] הקריב לכהן לו יהיה (כי"צ): ט] בגליון כ' דרש"ק מוחק תיבות ומחוסר כיפורים. וזו טעות, דהרש"ק לא נתכוון למחקן (פ"מ, טה"ק ודק"ס). ועי' גם רש"ש שתמה ע"ז: י] צ"ל אבל יזכו (*ש"מ): יא] צ"ל ראיתי (ש"מ, כי"מ וצ'. וכ"ה ברש"י): יב] ומאי (כתה"י): יג] בבשר. עולה ובאימורי קדשי קדשים כצ"ל (צ"ק): יד] בכי"י שהעולה פרט: טו] בכי"פ ואת בשר הפר. וכצ"ל, והוא בשמות כט יד: טז] מפשיטין כו'. שהרי לא הזקיקן להפשט ונתנן לכהן כו' (כי"פ. וכעי"ז בש"מ): יז] דהא בהדיא כצ"ל (*ש"מ, גליון): יח] דקרא והכהן המקריב את עולת איש עור העולה אשר הקריב וגו' ועליה קאי כו' (כי"פ): יט] צ"ל לאכול (*ש"מ): כ] העורות שיכול כו' הד"א (שמכ"י): כא] תיבת ראוי נמחק (*ש"מ): כב] צ"ל לאכילה (*ש"מ): כג] יוצא לבית השריפה כצ"ל (*ש"מ): כד] ביה פסול (ש"מ): כה] בכתה"י נוסף וכו': כו] רישא דהך דלעיל מיניה נקט (עפ"י ש"מ וכי"פ): כז] צ"ל לו (ש"מ): כח] לכהנים הס"ד ומה"ד אחר הפשטן עורותיהן כו' (שמכ"י, כי"י): כט] צ"ל הכהנים (ש"מ). ובכי"פ שאין דרך בכך ואסור להשהות הדם כו': ל] הלכך מתניתין נמי (*ש"מ): לא] בכי"י וש"מ נוסף דסתם זריקה קודם הפשט הוא: לב] דהיינו קודם (ש"מ): לג] בכי"פ עודו: לד] אפילו פסול קודם (שמכ"י): לה] וכל שכן אם אירע הפסול בבשר אחר הפשט ואחר זריקה דהוי העור לכהנים אבל אם כו' (ש"מ וב"ש): לו] נלצ"ל כיון דהתם (באה"מ): לז] צ"ל כיפר (ש"מ): לח] בש"מ וטה"ק תיקנו לצ"ל בדם. וכן תיקן בכי"ג וגם כיון דאירע הפסול בדם. ועי' ביאור הדברים בטה"ק. ועי' צ"ק למפרש עפ"י גי' שלנו: טל] בד"ו ה"ג, [ובה"ז תיקן הג"ה כלפנינו]. וגי' צ"ק ה"נ. ור"ל הכא נמי כיון דיכול להביא הכסף קודם זריקה הוי לא הוכר פסולו: מ] צ"ל אחר שנשחט (ש"מ). ובצ"ק תיקן קודם שנזרק: מא] צ"ל דהא (ש"מ): מב] תיבת לעיל ליתא בס"י (הגרי"ב): מג] בד"ו פסולו בלא וא"ו:

שיטה מקובצת

ונמצא טריפה שיאותו הכהנים בעורו. עיין שו"ת מהר"ס בנייר סי' ת"ח ובקלף סי' תע"ב: